

Új irány a közgazdaságtanban: etika és felelősség a pénzügyi életben

Megjelent Paul H. Dembinski új könyve

A XX. századi világháborúk, nagy gazdasági világválság, majd a kommunizmus bukása, illetve a jelenkori pénzügyi válság után az emberiség egy új, méltányos, ember és érték központú termelési-társadalmi módot kiált, amelynek jeles hírnöke, tudósa **Paul H. Dembinski professzor**, kinek *Etika és felelősség a pénzügyi életben* (Ethics and Responsibility in Finance) című könyvének megjelenését, illetve magyarra nyelven történő kiadását ünnepeljük.

A könyv igazolása annak, hogy a neoliberális pénzügyi rendszernek van alternatívája. Dembinski professzor bemutatja, hogy az etika és a felelősség között nincs áthidalhatatlan szakadék. Sőt, az egyik legkritikusabb területen, a bankári-banki ügyletekben a szerző kísérletet tesz arra, hogy az etikus magatartás szempontjait megvizsgálja a könyv hat fő fejezet mindegyikében, más-más szempontokra kiterjedően.

Az első fejezetben a két kulcsfontosságú fogalom, az etika és felelősség gyakorlati vonatkozásaival foglalkozik, majd ezt követően a pénzügyi közvetítőket (bankokat) elemzi, amelyek különböző érdekek, de jobbára a nyereségszerzés hálójában és bűvkörében tevékenykednek. Végül pedig a pénz felhasználójának (a hitelt felvevőnek) ügyeiről szól, mivel elengedhetetlen, hogy az adós tisztában legyen a döntése okaival és a mögöttes értékrendszerrel.

A szerző álláspontja szerint az emberi lét csak akkor érdemelheti ki a „kiteljesedett” jelzőt etikai értelemben, ha másokra is tekintettel van, „másokkal együtt és másokért él”. Ennek két feltétele van: *a csoporton belüli létezés harmóniája és a kapcsolatok konfliktusmentessége; a szolgálat és a kölcsönösség szempontja.*

A *pénztulajdonosok etikai dilemmáit* vizsgáló fejezetben foglalt megállapítás, hogy a pénzügyi rendszer csak akkor működik, ha az ígéretekért fizetnek. Ez fontos szempont a pénzt felhalmozó személyek vonatkozásában. Felhívja azonban a figyelmet a szerző, hogy a vagyon a katolikus hagyományban olyasvalami, amit azért kaptunk, hogy minden ember javára használjuk fel, ami pedig azt jelenti, hogy a vagyon felhasználásának kezdettől fogva a másokkal való törődés kötelessége szab határt.

A negyedik fejezet a *pénzfelhasználók etikai dilemmáit* emeli fókuszba, amelynek izgalmas része az információs aszimmetria tárgyalása.

A könyv hatodik, fő fejezete a *cselekvés új útjait* fogalmazza meg, mintegy iránytű gyanánt. Azzal foglalkozik, hogy a pénzügyi rendszer résztvevői mennyire ismerik el az etikai kérdések létét és a megoldás szükségességét. A pénzügyi világ három évtizedes eufóriája és arroganciája után kirobbant válság világosan feltárta a helyzet paradoxon természetét. Míg a válság szakmai, számviteli, jogi és szabályozási okait tisztázták, addig az etikai dimenziókról teljesen megfeledkeztek. Dembinski professzor célja pedig nem más, mint ok-okozati viszony szintjén meghatározni a cselekvés új útjait, amelyek kibékíthetik egymással a társadalmat, a reálgazdaságot és a pénzügyi rendszert. Nem pusztán az a célja, hogy megfordítsa a folyamatokat és kiszorítsa a pénzügyvilágot onnan, ahol túlságosan is átvette a hatalmat, hanem az, hogy gondolkozása által visszaadja a pénzügyi ágazatnak az elvesztett realizmusát és józanságát, általa pedig a társadalom nagyobb javára fordítsa a pénzügyi intézmények működését. A könyv pedig bemutatja a hozzá vezető utat, a várakozások és vágyak féken tartása, a személyes kapcsolatok hangsúlyozása, a rendszer működésének egyszerűsítése és a pénzügyi tudatosság, a pénzügyi kultúra növelése által.

A könyv adatai:

Paul H. Dembinski: Ethics and Responsibility in Finance. Routledge Focus, 2017

Paul H. Dembinski: Etika és felelősség a pénzügyi életben. Routledge Focus, Kairosz Kiadó, 2018

Dr. Paul Dembinskiről: Az Observatoire de la Finance Alapítvány ügyvezető igazgatója, a Fribourgi Egyetem tanszékvezető professzora, számos egyetem vendégprofesszora, közgazdász és politológus. Iskoláit Lengyelországban, Svájcban, Kamerunban és az Oxford-i St. Anthony College-ban végezte. Számos könyv szerzője: *PME en Suisse: Profils et Defis*; *Enron and the World of Finance: A case study in ethics*; *Finance: Servant or Deceiver?*; *The role of large corporations in democracy and society*; *Beyond Financial Crisis: Towards a Christian Perspective for Action*, stb. Szerkesztője a *Finance & the Common Good/Bien Commun* akadémiai kiadványnak, az „Etika a pénzügyekben Robin Cosgrove Díj” egyik alapítója, társelnöke a globális esküdtszéknek és elnökhelyettese a lengyel esküdtszéknek. A Rentes Genevoises Igazgatótanács elnöke. Nős, három gyermek apja.